

Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Емблема
кафедри (за
наявності)

Назва кафедри,
що забезпечує
викладання

Психологічні аспекти професійної
діяльності перекладача
Робоча програма навчальної дисципліни
(Силабус)

Кафедра теорії,
практики та
перекладу
французької мови

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська</i>
Статус дисципліни	<i>Вибірковий освітній компонент</i>
Форма навчання	<i>заочне</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити (120 годин): 12 год. – аудиторні, 108 год. – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	<i>Українська, французька</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Практичні: кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Цимбал Інна Валеріївна https://ktpfm.kpi.ua/tsymbal
Розміщення курсу	Необхідні матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному Кампусі: https://campus.kpi.ua/tutor , а також створено відповідний Class room https://classroom.google.com/c/Nzg3NTg2NDc1NDY2?cjc=u2mny6p2

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання
Знання з психології, отримані протягом занять, стануть студентам у пригоді для успішної професійної діяльності перекладача, адже, пізнавши краще себе та психологічні особливості перекладацького процесу, вони матимуть змогу удосконалити свої навички усного та письмового перекладу. Залежно від того, якими видами перекладу займається перекладач, змінюється і набір професійних і особистих якостей, якими повинен володіти сучасний перекладач аби успішно працювати в своєму сегменті перекладацького ринку. Завдяки засвоєнню змісту навчальної дисципліни здобувачі матимуть можливість формувати і розвивати важливі для професійної діяльності когнітивні навички такі як пам'ять, увага, мовна реактивність й особистісно-професійні якості: самоорганізованість, переключення, стресостійкість, хорошу дикцію тощо.

Метою є формування психологічної компетентності студентів для подальшої професійної діяльності перекладача усних і письмових текстів.

Предмет вивчення дисципліни – психологічні основи перекладацької діяльності.

У процесі оволодіння ОК формуються такі компетентності:

ЗК 01 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 04 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 05 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 06 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 08 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 12 Здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі зможуть:

ПРН 02 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 03: Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 05: Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 18: Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 20: Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Оволодіння освітнім компонентом обумовлює набуття додаткових компетентностей, що розширюють можливості подальшого оволодіння такими освітніми компонентами як «Усний послідовний переклад» та «Практичний курс перекладу».

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Психологічні основи становлення професійної компетентності перекладача.

Тема 1.1. Психологічний портрет сучасного перекладача.

Тема 1.2. Психологічні особливості перекладацького процесу.

Тема 1.3. Особливості когнітивних процесів перекладача.

Розділ 2. Розвиток професійно значущих навичок перекладача.

Тема 2.1. Soft skills успішного перекладача.

Тема 2.2. Дикція перекладача.

Тема 2.3. Комунікативні навички перекладача.

Тема 2.4. Професійне здоров'я перекладача.

Розділ 3. Психологічні аспекти успішного працевлаштування сучасного фахівця.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

1. Проблеми ментальності. Як вжитися в крос-культурній команді. Гід від експертки з консалтингу Марини Стародубської.
<https://forbes.ua/leadership/kulturniy-val-ukraintsi-skarzhatsya-na-pidkhodi-do-roboti-za-kordonom-u-c-homu-problema-gid-mentalnimi-shablonami-vid-ekspertki-z-konsaltingu-marini-starodubskoi-19052023-13751>

2. Andre A. Langage Corporel: Comment décrypter la communication non verbale pour découvrir les secrets du comportement humain. Alan Andre. 2020. 134 p.
https://drive.google.com/file/d/1ljsGx_uo8SelvgaLqvllYjBRkG7a1S8I/view?usp=sharing

Додаткова:

3. Chapelle C. Chasser les mangeurs de temps. Genève : JouVence. 2020. 120 p.
https://drive.google.com/file/d/1-iKhckLqOyl_6LnAGZ6m3yOyj7xaPGW2/view?usp=sharing

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу французької мови та в електронному кампусі.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача та студента з метою засвоєння студентами матеріалу та формуванню у них відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються такі методи навчання, як:

- пояснювально-ілюстративні методи, що знаходять своє вираження у словесній, наочній та практичній формах;
- проблемно-пошукові методи, зокрема:
  - метод проблемного викладу - який передбачає постановку проблеми і визначення шляхів її розв'язання, спрямований на осмислення навчального матеріалу та подальшу реалізацію самостійного пошуку, сприяє розвитку когнітивної та творчої активності студентів, за допомогою методу проблемного викладу студенти отримують еталон наукового мислення і пізнання, зразок культури розгортання пізнавальних дій;
- евристичні методи (методи вирішення творчих завдань, методи активізації творчого мислення); виклад навчального матеріалу може здійснюватись у процесі евристичної бесіди, коментованої вправи з формулюванням висновків, творчої вправи, практичного завдання, зокрема евристичні бесіди можуть передбачати різні моделі питань: порівняння граматичних явищ у їхніх конвергентному та дивергентному аспектах, що мають на меті співставлення граматичних явищ, в яких є суперечливі факти; отже, питання, які передбачають у відповіді здогадку, висновок тощо.

Застосовуються особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання (парна, групова робота, дискусія тощо), які сприяють оволодінню також соціальними та афективними навчальними стратегіями, тобто стратегіями, які додатково допомагають і засвоїти навчальний матеріал, і одночасно формують гнучкі навички «soft skills» - навички роботи у колективі (культура комунікації, емоційної поведінки, ефективна взаємодія). Взаємодія зі здобувачами відбувається також за допомогою Viber, WhatsApp, Zoom, Google class.

№ практич-ного заняття	Зміст навчальної роботи	Аудиторн і години	СРС
1	Розділ 1. Психологічні основи становлення професійної компетентності перекладача. Тема 1.1. Психологічний портрет сучасного перекладача. Вимоги до перекладача. Навички й уміння. «Надійність» перекладача.	2	4
2	Тема 1.1. Психологічний портрет сучасного перекладача. Інтелект перекладача. Види інтелекту. Пам'ять перекладача. Декларативна, процедурна, інтелектуальна й емоційна види пам'яті. Канали сприйняття. Обробка інформації. Реакція.		4
3	Тема 1.2. Психологічні особливості перекладацького процесу. Психологічні аспекти письмового виду перекладу.		4
4	Тема 1.2. Психологічні особливості перекладацького процесу. Психологічні аспекти усного послідовного і синхронного видів перекладу. Вимоги до навичок усного перекладача.		4
5	Тема 1.2. Психологічні особливості перекладацького процесу. Специфіка усних жанрів та їхнього перекладу. Перекладацький аналіз в усному перекладі.		2
6	Тема 1.3. Особливості когнітивних процесів перекладача. Мислення, сприймання, увага, пам'ять, ймовірне прогнозування.	2	4
7	Тема 1.3. Особливості когнітивних процесів перекладача. Індивідуальні особливості пам'яті. Цілі та мотивації для стимулювання пам'яті. Мнемотехніка. Стрес та пам'ять.		4
8	Тема 1.3. Особливості когнітивних процесів перекладача. Розвиток пам'яті майбутніх перекладачів. Виконання вправ з розвитку пам'яті.		4
9	Тема 1.3. Особливості когнітивних процесів перекладача. Різновиди та форми уваги. Властивості уваги. Закони уваги. Зосередження, стійкість, концентрація та переключення, розподіл, коливання уваги. Чинники стійкості уваги. Вправи на концентрацію уваги.		4
10	Тема 1.3. Особливості когнітивних процесів перекладача. Розвиток уваги майбутніх фахівців з перекладу.		4
11	Тема 1.3. Особливості когнітивних процесів перекладача. Тренування з переключення на іншу мову. Тренування темпу усного перекладу.		4
12	Розділ 2. Розвиток професійно значущих навичок перекладача. Тема 2.1. Soft skills успішного перекладача. Тверді та гнучкі навички професіонала. Види гнучких навичок. Найважливіші гнучкі навички перекладача.	2	4
13	Тема 2.1. Soft skills успішного перекладача. Самоорганізація і самоорганізованість перекладача. Тайм-менеджмент.		4
14	Тема 2.1. Soft skills успішного перекладача.		4

	Робота в команді. Гнучкість і адаптивність.		
15	Тема 2.2. Дикція перекладача. Вправи на покращення дикції й відпрацювання інтонації.		4
16	Тема 2.3. Комунікативні навички перекладача. Особистісні чинники комунікації. Комунікабельність, самоусвідомлення, комунікативна сумісність, адаптивність, самоконтроль.		4
17	Тема 2.3. Комунікативні навички перекладача. Стилі ділового спілкування у різних культурах. Ділова етика усного перекладача.	2	4
18	Тема 2.3. Комунікативні навички перекладача. Роль невербальної комунікації у роботі перекладача. Дешифрування мови тіла і жестів співрозмовника.		4
19	Тема 2.4. Професійне здоров'я перекладача. Підтримка фізичного здоров'я перекладача. Працездатність.		4
20	Тема 2.4. Професійне здоров'я перекладача. Психологічні труднощі усного перекладу. Психологічна стійкість перекладача.	2	2
21	Тема 2.4. Професійне здоров'я перекладача. Саморегуляція. Стресостійкість перекладача. Тренінги стресостійкості перекладача.		4
22	Тема 2.4. Професійне здоров'я перекладача. Синдром професійного вигорання. Шляхи попередження і подолання професійного вигорання сучасного перекладача.		4
23	Розділ 3. Психологічні аспекти успішного працевлаштування сучасного фахівця. Світовий і вітчизняний ринки перекладацьких послуг. Вимоги, які висуваються до перекладача.	2	4
24	Місце професії перекладача на сучасному ринку праці. Процес працевлаштування перекладача. Фріланс. Особливості роботи перекладача-фрілансера.		4
25	Правила написання ефективного резюме.		4
26	Підготовка до співбесіди з потенційним роботодавцем.		4
27	План особистісного розвитку перекладача.		2
	Підготовка до заліку		6
	Всього	12	108

6. Самостійна робота

Самостійна робота полягає у підготовці до практичних занять та до заліку, що відображено у п. 5

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента).

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях, і виконання домашніх завдань, підготовку і захист презентації з обраної теми.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна «Психологічні аспекти професійної діяльності перекладача» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору чи слуху, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал вивчається українською мовою з елементами французької (під час виконання тренінгових вправ).

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студентів з дисципліни складається з балів, що вони отримує за:

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	48	8	6	48
2.	Підготовка і захист презентацій	52	52	1	52
	Всього				100

Поточний контроль

Основні критерії оцінювання роботи студентів:

1) Робота на практичних заняттях

Ваговий бал – 8, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $8 \times 6 = 48$ балів.

Критерії оцінювання:

"відмінно" – 8-7,2 балів;

"добре" – 7,1-6 бали;

"задовільно" – 5,9-4,8 бали;

"незадовільно" – 0 балів.

2) Підготовка та захист презентації

Протягом семестру здобувачі мають підготувати дві презентації за тематикою курсу.

Ваговий бал за 1 презентацію – 26 балів, 10 з яких – за зміст презентації, 6 – за оформлення презентації, 10 – за якість усного представлення та відповідей на запитання.

Критерії оцінювання змісту презентації:

9-10 балів – «відмінно» – зміст повністю відповідає темі, максимально можливе використання наукових джерел при підготовці презентації, повна самостійність при опрацюванні обраної теми, оформлення повністю відповідає вимогам, творчий підхід до розкриття проблеми;

7-8 балів – «добре» – зміст повністю відповідає темі, максимально можливе використання наукових джерел при підготовці презентації, самостійність при опрацюванні обраної теми, оформлення відповідає вимогам, при написанні допускаються 1-2 несуттєві помилки, глибоке розкриття проблеми;

5-6 балів – «задовільно» – тему розкрито неповно, оформлення частково відповідає вимогам;

0 балів – «незадовільно» – презентацію не виконано.

Критерії оцінювання оформлення презентації:

5-6 балів – «відмінно» – презентація має чітку структуру та єдиний стиль оформлення. Слайди візуально привабливі, текст читабельний, ілюстрації та інші візуальні матеріали доречні й якісні.

3-4 балів – «добре» – оформлення загалом відповідає вимогам, проте наявні окремі недоліки в дизайні, структурі або використанні візуальних засобів.

1-2 балів – «задовільно» – оформлення частково відповідає вимогам. Слайди перевантажені текстом або містять недоліки у форматуванні та візуальному оформленні.

0 балів – «незадовільно» – презентацію не виконано.

Критерії оцінювання усного представлення та відповідей на запитання:

9-10 балів – «відмінно» – доповідач вільно володіє матеріалом, чітко й логічно презентує тему, дотримується регламенту. Дає повні, аргументовані відповіді на запитання.

7-8 балів – «добре» – доповідач добре орієнтується в матеріалі, проте іноді звертається до тексту або потребує додаткового часу для відповідей. Відповіді загалом правильні.

5-6 балів – «задовільно» – доповідь недостатньо впевнена, помітна залежність від тексту презентації. Відповіді на запитання неповні або поверхові.

0 балів – «незадовільно» – презентацію не виконано.

Семестровий контроль

Залік проводиться під час заліково-екзаменаційної сесії.

Рейтинг з освітнього компоненту складає 100 балів. Для отримання заліку з ОК потрібно мати рейтинг не менш ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше 60 балів, а також ті, хто хочуть підвищити оцінку у системі ECTS, письмово виконують залікову контрольну роботу.

Ваговий бал залікової контрольної роботи оцінюється у 100 балів. Вона складається з двох теоретичних питань курсу і практичного питання (детального аналізу проблемної ситуації).

Теоретичне питання №1	Теоретичне питання №2	Практичне питання	Максимальний бал
30	30	40	100

1. Відповідь на теоретичне питання.

27-30 балів – повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання, відповідність змісту та термінологічна коректність,
23-26 балів – достатньо повна відповідь або повна відповідь з незначними неточностями,
18-22 балів – неповна відповідь, не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання.
0 балів – невисвітлене питання, незадовільна відповідь зі значними помилками або відсутність відповіді.

2. Теоретичне питання.

36-40 балів – аргументованість, логічність відповіді, знаходження розв'язання проблемної ситуації.

30-35 балів – недостатньо повна аргументованість та логічність відповіді, труднощі у знаходженні розв'язання проблемної ситуації.

26-29 балів – відсутність аргументації, труднощі у викладенні своєї точки зору, невміння знайти розв'язання проблемної ситуації.

0 балів – невизначеність основних проблем, відсутність аргументованості викладу проблемної ситуації, невиконання завдання.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті студенти мають можливість зарахувати результати свого навчання у інших формах освіти (наприклад, сертифікати про проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою). Детальніше: https://document.kpi.ua/files/2020_7-177.pdf

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладено

канд. психол. наук, доцентом кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Цимбал Інною Валеріївною

Ухвалено кафедрою теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ (протокол №18 від 23.06.2026 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики (протокол № 13 від 26.06.2026р.)